

5.12.2018

Kysymyksiä ja vastauksia osakkeiden hallintarekisteröinnistä ja lähdeverosta

Miksi yksinkertaistetusta menettelystä pitää luopua?

Ehdotuksen taustalla on eduskunnan antama lausuma, jossa edellytetään, että veroviranomaiset saavat kattavat tiedot hallintarekisteröidyistä osakkeista osinkoa saavista lopullisista edunsaajista. Lisäksi Verohallinnolla on ollut huomattavia vaikeuksia valvoa yksinkertaistetussa menettelyssä olevista osingoista perittyjen lähdeverojen oikeellisuutta. Tilannetta on vielä heikentänyt jälkiverotusajan lyheneminen viidestä vuodesta kolmeen vuoteen.

Ehdotetaanko Suomeen nyt järjestelmää, jollaista ei ole käytössä tai tulossa käyttöön Suomen kilpailijamaissa?

Ehdotuksessa on kyseessä OECD:n kehittämästä TRACE-mallista. Malli perustuu pitkälti Yhdysvaltojen ja Irlannin soveltamaan veroagenttimalliin. Malli on siten ulkomaisille rajat ylittävää säilytystoimintaa harjoittaville pankeille tuttu. Lisäksi myös eräät muut valtiot harkitsevat mallin käyttöönottoa. Ehdotuksessa on käytetty eräitä TRACE-mallissa olevia vaihtoehtoisia menettelytapoja, joista näkyvin on se, että Verohallinnon kanssa tehtävän sopimuksen sijasta säilyttäjät joutuvat rekisteröitymään Verohallinnon pitämään säilyttäjärekisteriin. Vapaaehtoisen rekisteröinnin oikeusvaikutukset ovat samat kuin TRACE-mallin mukaisella sopimuksella.

Ovatko muutokset tarpeellisia, kun Verohallinto voi jo nyt saada pyynnöstä tarvitsemansa tiedon osingon loppusaajista? Eikö voitaisi kehittää pyynnöstä saatavien tietojen laatua?

Verohallinto ei voida tehdä kohdistettuja pyyntöjä yksinkertaistetussa menettelyssä olevien osinkojen saajille, koska sillä ei ole tietoja näistä osingon saajista. Tietojen saaminen pyynnöstä kestää kauan, ja saadut tiedot ovat vaihtelevassa muodossa. Kun otetaan huomioon Verohallinnon vaikeus valvoa tehokkaasti yksinkertaistetussa menettelyssä olevien osinkojen lähdeverotusta, vertailu nykyisen järjestelmän ja ehdotuksen välillä ei ole järkevää. Vertailussa olettamana on pidettävä sitä, että tällaiset massamuotoiset tiedot on annettava Verohallinnolle sähköisesti standardoidussa muodossa. Vertailua on siten tehtävä sen suhteen, annetaanko kattavat tiedot säännönmukaisesti vuosi-ilmoituksella vai pyynnöstä välittömästi vuosi-ilmoituksen antamisen jälkeen. Oletettavasti tietojen antaminen systemaattisesti vuosi-ilmoituksella on edullisempi vaihtoehto kaikille osapuolille kuin spontaanisti tapahtuva tietojenvaihto. Molemmissa tilanteissa säilyttäjän tulee kyetä tietojen antamiseen.

Eikö finanssilitietojen automaattisella vaihtamisella (CRS) saada tarvittavat tiedot ilman, että tehtäisiin muutoksia lainsäädäntöön?

Suomessa Verohallinto saa finanssilitietojen automaattisen vaihtamisen (CRS) kautta paljon tietoa Suomessa asuvien henkilöiden ulkomailta saamista pääomatuloista ja varoista. Sen kautta ei kuitenkaan saada tietoja ulkomailta asuvien henkilöiden Suomesta saamista tuloista. Näitä tietoja ei voida saada automaattisen tietojenvaihdolla minkään voimassa olevan sopimuksen kautta. Suomen on itse vaadittava niitä osinkoa maksettaessa.

Voiko 50 prosentin ennakonpidätys kohdistua ulkomaisen sijoittajaan?

Jos sijoittaja ei salli loppusaajatietojensa antamista, osingosta on perittävä 35 prosentin lähdevero. Jos säilyttäjä tietää, että sijoittaja on Suomessa asuva, lähdeverolakia ei voida soveltaa, vaan on sovellettava ennakkoperintälakia. Osingosta on tällöin toimitettava 50 prosentin ennakonpidätys.

Jos osingon saajalta peritään 35 prosentin suuruinen lähdevero, onko hänen ainoa vaihtoehtonsa saada alennettu verokanta hakemalla palautusta Verohallinnolta?

Ei ole. Verovelvollinen tai hänen asiamiehenään toimiva säilyttäjä voi antaa osingon maksajalle tarvittavat tiedot osingon saajasta, jolloin maksalla on mahdollisuus oikaista lähdeverotusta aina osingon maksuvuoden loppuun saakka.

Maksuvuoden jälkeen, kun vuosi-ilmoitukset on annettu, voi vielä saada alennetun verokannan hakemalla lähdeveron palautusta Verohallinnolta.

Koska lain soveltaminen alkaa?

Lakia sovelletaan osinkoihin, jotka jaetaan 1.1.2021 tai sen jälkeen. Ensimmäiset uuden lain mukaiset vuosi-ilmoitukset on annettava viimeistään tammikuun lopussa 2022. Esityksen antamisen jälkeen osapuolilla on runsaasti aikaa rakentaa tarvittavat järjestelmät kuntoon.

Tulevatko kaikkien Suomesta osinkoa saavien henkilöiden tiedot julkisiksi?

Eivät tule. Tiedot annetaan Verohallinnolle ja niihin sovelletaan samoja salassapitoa koskevia sääntöjä kuin muihinkin Verohallinnon hallussa oleviin verotustietoihin. Arvopaperikeskuksesta saataviin tietoihin tällä esityksellä ei ole vaikutusta, joten ne ovat edelleen julkisia.

Saako Verohallinto myös myyntivoittoja koskevat tiedot?

Nyt ehdotettu lainsäädäntömuutos koskee ulkomaisten henkilöiden Suomesta saamia osinkotuloja. Lisäksi ulkomaisten henkilöiden saamat suomalaisten osakkeiden myyntivoitot eivät pääsääntöisesti ole Suomessa veronalaista tuloa, joten niiden tietojen saamiseen ei ole tarvetta.

Vaikuttaako esitetty lainsäädäntömuutos pörssiosakkeiden arvoon?

Usealla suomalaisella pörssiyhtiöllä on merkittävä ulkomainen omistus. Näiden osakkeiden arvo määräytyy Lontoon ja New Yorkin pörsseissä, joissa vaikuttavina toimijoina ovat isot sijoitusrahastot ja eläkesäätiöt. Nämä on pääsääntöisesti vapautettu Suomeen maksettavasta verosta joko verosopimuksen määräysten tai eurooppaoikeuden edellyttämän rinnastuksen takia, joten niihin ei voida soveltaa yksinkertaistettua menettelyä. Näiden osakkeiden säilyttäjät joutuvat siten jo nyt toimittamaan loppusaajatiedot maksajalle, joka joutuu antamaan näistä vuosi-ilmoitustiedot Verohallinnolle. Esitys ei käytännössä edellytä näiltä muutosta, tai se helpottaa toimintaa, koska loppusaajatiedot voi toimittaa myös osingon maksuhetken jälkeen.

Suomalaisista listatuista yhtiöistä maksettiin osinkoja noin 8,2 miljardia euroa vuonna 2017. Tästä vähän yli 40 prosenttia maksettiin hallintarekisteröidyille osakkeille ja alle 20 prosenttia sellaisille hallintarekisteröidyille osakkeille, joihin sovellettiin yksinkertaistettua menettelyä. Yksinkertaistettua menettelyä on sovellettu siten, että huolellisesti toimiva säilytysketjussa ensimmäinen ulkomainen säilyttäjä on vaatinut haltuunsa osingon saajien loppusaajatiedot tai se on muuten varmistanut niiden oikeellisuuden ja sen, että se saa ne tarvittaessa haltuunsa. Tällaiselle toimijalle esitetty muutos ei ole kovin suuri.

Esityksellä ei siten voida katsoa olevan olennaisia vaikutuksia suomalaisten pörssiyhtiöiden osakkeiden arvoon.

Ylen MOT-ohjelmassa kerrottiin eräiden keskieuropalaisten valtioiden mittavista ongelmista lähdeveron palautushakemusten käsittelyssä. Onko Suomella vastaavia ongelmia ja auttaako tämä ehdotus asian ratkaisemisessa?

Suomessa riskit tällaiselle keinottelulle ovat vähäisemmät kuin muualla Euroopassa. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että Suomessa pörssiosakkeiden suora omistaminen on pääsääntö, jolloin tunnistamattomien omistajien määrä on vähäinen. Lähdeverotuksessa alempi verokanta annetaan Suomessa useimpien jo osinkoa maksettaessa, mikä myös vähentää palautushakemuksia. Nyt annettu ehdotus lisää loppusaajatietojen kattavuutta, jolloin Verohallinnon käsitellessä palautushakemuksia tuntemattomien osingonsaajien määrä on vähäinen. Loppusaajatietojen kattavuuden lisääntyminen mahdollistaa sen, että palautuksen hakijan selvitysvelvollisuutta voidaan vähentää joissain tilanteissa ja samalla se lyhentää hakemusten käsittelyaikaa Verohallinnossa.